

sieque incapaces, vocati etiam sunt venientes ab intestato, qui ex propria persona rumpunt primum testamentum, ut dixi supra.

Quarta est dubitatio (admissio citra veri praedictum) quod dictus do. Aemilius tamquam turpis persona institui non potuerit a dom. Euastachio testatore, exclusa D. Hortensia eius sorore, an ipsa do. Hortensia excludi possit ab ipsa querela in officiis testamenti, oblatâ ei legima, vel eius supplemento. Et quidem respondendum esse existimo, excludi non posse, sed ei licere iureque permisum esse infringere totum ipsum testamentum. Hæc veritas satis clare, & manifestè demonstratur distinguendo tres casus, sicuti distinguere voluerunt, & si per obscurè doctores, quos statim referam.

Primus casus est, quando testator instituit turpem personam, aliquid relicto fratri, vel sorori pro eorum legitima, ne eos præterisse vel exhereditari dicatur. Hoc casu an frater iste, vel soror hæc teneatur petere supplementum legitima, vel potius preto ipso supplemento, possit querelare ipsum testamentum, illudque infringi facere vel soror teneatur petere, & acceptare supplementum ipsius legitimæ, omissa ipsa querela, affirmaurunt nouem iij doctores, hoc est.

1 Accursius in l. omnimodo C. de inofficio. testa.

2 Baldns in l. fratres. C. eo. de inoff. testa.

3 Angelus in l. l. ff. eo. de inoff. testa.

4 Iason in l. fratres nu. 6. versi. sexto limita. C. de inoff. testam.

5 Affilius in decis. 204.

6 Parisius in consi. 64. nu. 26. lib. 3.

7 Rodericus Suarez in l. quoniam in prioribus in euidentibus. nu. 12. & 13. C. de inoff. testa.

8 M. Antonius Cuchus in tract. de legitima in fine operis. nu. 8. versi. Ego tamen.

9 Petrus Ioannes Ancharanus in libro primo quæst. 11. num. 6.

10 Contrariam opinionem probarunt Guielmus de Iuneo in l. fratres C. de inoff. testa. Castren. in l. omni omnimodo. C. eo. Decius in consi. 50. nu. 13. Laurentius de Pinu in consi. 50. nu. ... Iulius Clarus in l. testamentum. q. 50. versi. & certè licet hæc opinio. Hondeus in consi. 47. nu. 32. lib. 2. Ferrandus Vasquius in tract. de successionum creatione lib. 2. §. 20. num. 215. q. & si longa ad partes habita disputatione vix sibi ipsi consistit, cum modo vnam dicat veram, alteram verioram esse opinionem, omittit alios nonnullos, quos refert & sequitur Simon de Pratis de interpretatione vñrimarum voluntatum lib. 2. in primo dubio, solutione vñdecima nu. 20. & 21.

11 Secundus est casus, quando testator † instituit turpem personam, & fratti vel sorori reliquit totam, & integrum legitimam. Hoc etiam in calu sunt doctoruū opiniones, an frater iste, vel soror teneatur acceptare legitimam sibi reliqua, omissa querela in officiis testamenti, vel potius illud querelare, & infringi facere. Et quod teneatur acceptare legitimam affirmanit à fortiori Angelus & reliqui supra in prima opinione præcedentis casus, dum contendunt locum non esset querelæ quando testator reliquit aliquid fratri, quia tunc potest & debet petere solummodo legitimam supplementum. Contrariam opinionem, quod immo frater vel 12 soror possit spreta legitimam reliqua, querelam † propone teftamentum infringi facere probarunt Baldns in l. fratres. C. de inofficio. testa. Salicet. eodem in loco Castren. in leg. omnimodo. C. eo. & in leg. Ranthonis. ff. si quis a parente fuerit manumissus Vasquius, in dicto tracta. de successionum oratione lib. 2. §. 20. numero 215. qui cumulat hunc casum cum præcedenti, & nullam inter eos constitutum differentiam.

Tertius est casus, quando testator instituit turpem

personam, & fratri vel sorori nil penitus reliquit. Hoc casu qui nostro verè conuenit, nemo est quod sciā, qui ausus fuerit dicere, fratem vel sororem sic præteritum, præteritam vel teneri acceptare legitimam, & 90 omittere querelam † ipsam in officiis testamenti. Hunc casum in specie affirmant Ias. in d. l. fratres, numero 8. & Iulius Clarus in §. testamentum. q. 50. ad finem, vers. aut in testamento. Et hæc quidem omnium sententia comprobatur à fortiori opinione eorum qui, vi supra retulimus, scripserunt, locum esse querelæ, etiam si frater, vel soror fuit aliqua in re instituta, vel etiam si tota legitima sit reliqua.

Quinta & ultima est dubitatio, an codicilli conditi à dicto D. Eustachio anno 1603, ad fauorem D. Horatii iura ita valeant & subsistant, vi hæreditas, saltem iure fideicommissi pertineat nunc ad ipsum D. Horatium? Hac de dubitatione non est quod aliquid dicā, cum manifestè constet, hos codicillos contineat fideicommissum vniuersale ademptum à persona domin. Aemiliij, & translatum in D. Horatium. Porro codicilli † continent fideicommissum vniuersale non valent nisi rogati fuerint à notario. Corā tribus testibus, sicuti sanctum est statuto Excelſæ Reipub. Lucensis, sub rubrica. De codicillis, iuncto alio statuto eiusdem Reipub. sub rubr. de testamentis. Et cum res sit clara, non agam pluribus.

S V M M A R I V M .

- 1 Protestationem factam, quod quis contrahet metu ne sibi iustitia fiat, non valeret, cum est in ciuitate in qua ius redditus.
- 2 Metum præsumi cum quis protestatus fuit se contrahere metu, debere tamen postea de vi constare.
- 3 Dolum præsumi in eo, qui omisit facere quod debebat, & poterat.
- 4 Debitorum præsumi dolos petere ab hæredibus quod vi uente principali potuit petere, & omisit.

Initium à Domino.

C O N S I L I V M M C X X X V I I I .

Dibito validè in causa multum Magnifici D. Caesaris Curtij, ne protestationes illæ ab eo factæ prodesse ei possint, cum dnæ illæ rationes, quibus adducti sunt præstatuti sibi iuris consi. de ipsa causa consulti non satis firmæ mihi videantur. Illa enim prima ratio, quod ipse dom. Caesar timore, & metu ne chyrographi recognitionem habere posset à Do. Torniello, nisi admiraret restrictionem promissæ euictionis ad suum, patrifici sui datum, & factum tantum, difficultatem non leuem patitur, quandoquidem metus ille iustus † dici non potest, cum esset ipse D. Caesar in ciuitate Papia, in qua ius redditus nec Magistratus ferunt quæquam vi vel metu opprimi l. vlt. in fine. ff. quod metus causa: & scripti in commentarijs de præsumptionibus lib. 3. præsumptio. 126. num. 3. & licet ibidem num. 23. scripserim metum † præsumi, quando contrahens iam protestatus est, quod cōtractui, & actus consentire cogebatur, attamen hoc semper intelligitur quando de ipsius coactionis causa quodammodo irreparabili deinde apparet, sicuti doctores sā me allegati pro constanti habent, alioqui vnicuique licet sic protestari, & secum contiuentem decipere. Porro cum potuerit D. Caesar adire Magistratus, & iure compellere D. Torniellum, vt per suum iurandum recognoscet ipsum chyrographum; dicendum mihi non videtur, quod metus ab ipso do. Caesar allegatus dici possit iustus. Nec

Nec existimandum est, & quod Dom. Torniellus p̄erasset, negando subscriptionē Chyrographi, cum nemo præsumatur in memor æternæ salutis. Præterea accedit, quod cum D. Caesar ultra decenium distulerit recognosci facere Chyrographi subscriptiones, & inde confici instrumentum totale in chyrographo promissa, & interim decesserint eius vxor, & Socer, ac ille Carolus de Monte, qui Chyrographi subscriptiones non leuis præsumptio culpæ, negligenter, ac forte do- 3 li † contra ipsum D. Caesarem in furgit, iuxta ea, quæ post alios scripti in prædictis Commentarijs de præsumptionibus lib. 1. præsumptio. 91. nume. 7. Cum dixi 4 præsumi contra eum, qui uiuo debitore petere poterat, & tamen distulit petere ut ille vita factus sit, quod fecisse præsumitur, vt peterer ab heredibus non instruetis, & quibus cognitis non sunt exceptiones suo antecessori competentes. Vel quando diu distulit age quo aduersario perirent defensiones. Insurgit forte etiam aliqua iuficio collusionis inter D. Caesarem & dom. Torniellum, in detrimentum filiorum primi matrimonij, qui non improbabiliter dicere poterunt ad sui perniciem factam fuisse Chyrographi recognitionem restricta euictionis promissione ad utilitatem D. Tornielli. Rursus cum recognitio subscriptionis chyrographi facta a D. Torniello præjudicium afferre possit filii primi matrimonij, citandi forte illi erant, ut de suo iure possent ostendere.

Altera & secunda ratio, quæ vñ sunt prædicti Do. Consulentes ea est, quod promissio de euictione restricta, ad datum, & factum tantum domini Tornielli eiusque patris, nocere non possit filii ipsius dom. Caesaris, fragilis mihi etiam uisa est, cum ipse dom. Caesar promiserit de rato pro suis ipsi filiis, qui si ratum habebunt iuribus suis, aliquod forte non leue præjudicium parebunt, si vero ratum habere recusabunt, tenebitur dom. Caesar de omni damnō, & interesse erga dominum Torniellum.

Cæterum quo quo fieri possit modò consultum sit dom. Caesar vñum forte, & alterum adhiberi potest medium, vel quod dom. Torniellus ad instantiam filiorum dom. Caesaris, quibus dos matris erit restituenda mortuo ipso dom. Caesar, nūc vñfructuario tantum ius uocetur coram do. Prætore cuius causa cogatur non solum recognoscere chyrographum seu eius subscriptiones, sed etiam ad conficiendum instrumentū iuxta ipsius chyrographi tenorem, cum ipse suo & patris nomine cuius hæres est id facere teneantur. Quod si causa cognita factum erit, cessabunt, magna saltu ex parte recitatæ suspicionis. Alterum esse potest medium ut Do. Caesar cures inuenire alias scripturas, tam. dom. Franciscæ, iam vxoris sua, quam dom. Francisci Bernardini Soceri, & illius Caroli de Mente, que uere eorum manibus scripta fuerint, & deinde adhibitis perit, fiat literarum comparatio coram aliquo Magistratu. Huius comparationis effectus erit non mediocris coniuncta prædicta chyrographi recognitione a dicto Do. Torniello facta. His enim iudex, & si aliquod habet in re hac arbitrium, facile iudicabit, chyrographo fidem adhibendam else, & in eo promissa obseruari debere.

S V M M A R I V M .

- 1 Exhæredationem filii calore iracundiae factum non valere.
- 2 Contractum calore iracundiae factum non valere.
- 3 Filium non posse exhæredari odio alterius vel culpa.
- 4 Mariti odio filium non posse a matre exhæredari.
- 5 Erroris alterius causa plecti, rei esse odij plena, & rigor.
- 6 Testamentum matris rescindendum in quo odio mariti

solam legiūnam filio reliquit.

Matris testamentum rescindendum in quo odio mariti filium reliquit legiūnam.

8 Statuti ad testamento argumentationem valere.

Filium puniri odio patris statu non posse.

9 Captivorum testamentum non valere.

11 Testamentum metu reverendi factum non valere.

13 Matris testamentum continens odio mariti filij ex hac dationem dici non sanamente factum.

15 Testamentum matris ex hac redanti filium dici non sanguinis.

15 Filiorum charitatis oblitum censi dementem.

Initium à Domino.

C O N S I L I V M M C X X X I X .

Espondendum est multis rationibus, & argumentis testamentum conditum a D. Barbora uxore Excell. iuriscons. D. Michael Angelo Campon Pontremolensi reclamandi & posse, & debere.

Primo quia testatrix non ob demerita filia, quæ propter teneram admotum etatem, nulla excogitari posunt sed odio, quo D. Michael Angelo matritum, & si iniuste, prosequebatur, filium calore iracundo successione sibi integræ debita priuauit. Quo fit, vñti non valeat exeredatio † hæc, sicuti statuerunt Impp. Dioclet. & Maximian. in l. si filia. C. de in officia. testa. ibi, si non in conflito calore, quam sanè cōstitutionem in specie deduxi, & consideravi in consi. 544. nu. 6. lib. 6. vbi in fine, commemoravi exemplum cuius meminit Valerius Max. in lib. 7. cap. 7. de testamentis quæ rescissa sunt. Testamentum septicis matris Trahalorū Ariminensium à Caesar. Augusto rescisum fuisse propterea quod calore iracundia filios ipsos præterierit. Et sententiam hanc admittunt Baldus Salicetus, & Iason in dicta. l. si filiam, Decius & Cagnulus in l. quidquid calore ff. de reg. iuris & ibidem Hieronymus Francis nu. 1. Guilielmo Maynerius Petrus Faber, & Iacobus Reardus, & Ferrandus Vasquius in tract. de successionum creatione lib. 1. §. 10. nu. 616, qui dixit, hanc doctorum traditionem, & doctrinam non habere contradicentem. Et quæ quidem eo comprobatur similis quo dicimus contractum † (argumentari à eo à ultimam dispositionem licere vulgatum est) calore iracundia factum non valere l. licitatio in prim. ff. de publica. & vñctigal. l. 2. ff. de diuortijs, Bart. & reliqui in dicta. l. quidquid calore, & alios refert, & comprobatur Tiraquellus in tract. de pñnis legum temporis, remittendis. Causa prima nu. 24. qui & in hanc sententiam adducit dictam. l. si filiam. C. de in officia. testa.

Secundò accedit responsum Alphani in l. pater familiæ. ff. de hæred. inst. quod & ad rem nostram deduxi, & perpendi in dicto consi. 544. nu. 9. lib. 6. vbi retuli Baldum, Angelum Romanum, Castrensem Arethum, Iasonem, & Durantem, affirmans testatorem non posse ob alterius negligientiam, odium, & aliud factum priuare filium suum hæreditate, cum hoc sit irrationale, & ibidem rectuli etiam Baldum in l. vñca in quinta oppos. numero 10. C. de iis qui pñne. nu. egregium casum decidentem, cui nunc addo Ruinum in consi. 122. nu. 6. in fine, & nu. 9. lib. 2.

Tertio suffragatur egregia constitutio Justiniani in l. si quis in suo. §. legis. C. de inoff. testa. qua statuit † filium nō imeritum ex hæredati minimè posse à matre ob odium quo maritum prosequebatur. Iniquum enim